

УДК 331.54 (477)

Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка.

Петровська О.М.

*кандидат політичних наук , доцент,
доцент кафедри «Управління персоналом та економіка праці»
Одеський національний економічний університет*

Бендус І.М.

*магістр спеціальності «Управління персоналом і економіка праці»
Одеського національного економічного університет*

Petrovska Oksana

*Candidate of Political Science, Associate Professor,
Associate Professor of "Personnel Management and Labor Economics"
Odessa National Economic University*

Bendus Ivan

*Master's degree in "Personnel Management and Labor Economics"
Odessa National Economic University*

**ПЕРСПЕКТИВИ ПОЯВИ НОВИХ ПРОФЕСІЙ НА РИНКУ ПРАЦІ
УКРАЇНИ ПІСЛЯ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ**

**PROSPECTS OF APPEARANCE OF NEW PROFESSIONS ON THE
LABOR MARKET OF UKRAINE AFTER THE WORLD PANDEMIC**

АНОТАЦІЯ

В даній науковій статті досліджується вплив Світової пандемії Covid19 на економіку країни в цілому та на ринок праці України зокрема. Важливим та актуальним питанням є перспектива появи нових професій, які будуть базуватися на штучному інтелекті. Особливо детально проаналізовано актуальні професії сьогодення, навички та компетенції, які необхідні у світі цифровізації. Значне місце у роботі приділене розгляду впливу електронних

технологій та глобальної мережі інтернет на виникнення нових сучасних професій та віддаленого працевлаштування, що у свою чергу призведе до скорочення офісних працівників та менеджерів. Висвітлено також явище тимчасових професій та їх актуальність у подальшому.

В даній статті приділено увагу й освітній сфері та дистанційному навчанні. Підкреслено важливість удосконалення та підвищення кваліфікації вчителів різних рівнів у сфері ІТ-технологій та комп'ютеризації. Актуальним на сьогодні є переформатування процесу навчання та поява нових професій в освітній сфері.

На основі дослідження впливу пандемії на світову економіку у статті висвітлено напрямки та тенденції у нових професіях на ринку праці в Україні, їх роль у сьогоденні та перспективи у майбутньому.

Ключові слова: світова пандемія, Covid19, ринок праці, цифрові технології, нові професії, тенденції, ІТ-технології.

ANNOTATION

This scientific article examines the impact of the global Covid19 pandemic on the country's economy in general and on the labor market of Ukraine in particular. An important and urgent issue is the prospect of the emergence of new professions that will be based on artificial intelligence. Therefore, it is reasonable that the main factor today is the penetration of digital technologies into all areas of society. The impact of digital transformation on the labor market situation is highlighted in detail, that is, an increase in demand for some professions and a significant reduction in others. The current professions at a given time, skills and competencies that are necessary in the world of digitalization are analyzed in particular in detail. The attention is focused on the fact that in Ukraine, which took part in the global digitalization processes, the global pandemic of 2020 sharply exacerbated the problems of insufficient state attention in this area. A significant place in the work is devoted to considering the impact of electronic technologies and the global Internet network on the emergence of new modern professions and remote employment, which in turn will lead to the reduction of office workers and

managers. The phenomena of temporary professions and their relevance in the future are also highlighted. This article focuses on both the educational sphere and distance learning. The importance of improving and improving the qualifications of teachers of different levels in the field of IT technologies and computerization was emphasized. Reformatting of the learning process and the emergence of new professions in the field of education are relevant today. Based on the study of the impact of the pandemic on the world economy, the article highlights the directions and trends in new professions in the labor market in Ukraine, their role in the present and prospects for the future. It was proposed to develop and adopt a state strategy for the development of the labor market in Ukraine for the period 2021-2030, in which to foresee the emergence of possible professions, to lay the appropriate means for reorienting educational institutions, to develop appropriate platforms to create opportunities for remote work of the state apparatus, to develop measures to reduce unemployment by create new jobs online and step up work with the spread of Internet coverage of settlements in Ukraine.

Key words: global pandemic, Covid19, labor market, digital technologies, new professions, trends, IT technologies.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний світ стоїть на порозі нового етапу науково-технічного розвитку. Багато дослідників стверджують про нову четверту, промислову революцію. Проте революцією слід вважати виникнення цифрового суспільства. Саме цифрова трансформація змінює сучасний світ, несе йому значну кількість загроз та можливостей. Світова пандемія 2020 року лише підтверджує, що в майбутньому нас очікує багато змін. Однією з таких змін є перехід ринку праці в нову якість.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Питання розвитку ринку праці викликає досить велику зацікавленість у сучасних дослідженнях українських та зарубіжних науковців. Водночас проблеми виникнення нових професій на цьому ринку недостатньо висвітлені в науковій літературі.

Окремі аспекти виникнення нових професій досліджували такі вчені, як М.І. Борисенко, Н.А. Бровко, Ф.М. Брегіда, М.В. Кларин та О.В. Латишева.

Формулювання цілей статті. Дослідження та аналіз появи нових професій на ринку праці України після світової пандемії Covid19.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні проблему виникнення нових професій слід розглядати в контексті двох основних чинників, один з яких має характер домінуючого фактору, а другий - допоміжного. При цьому слід враховувати часовий чинник, який пов'язаний з довгостроковим чи короткостроковим прогнозуванням.

Головним чинником сьогодення є проникнення цифрових технологій в усі сфери діяльності суспільства. В промисловості наслідком цього стане перехід до повністю автоматизованого виробництва із замкнутим циклом використання матеріалів і впровадженням поновлюваних видів енергії. Ці процеси будуть супроводжуватися розвитком глобальних промислових мереж, так званого інтернету речей, нейромереж. Генна модифікація, штучний інтелект, синтез їжі стануть, по думку деяких вчених, повсякденними технологіями. Так, компанія Huawei спільно з Oxford Economics підрахувала, що цифрова економіка зростала в два з половиною рази швидше світового ВВП до світової пандемії. [9] Вже зараз тенденції свідчать про багатократне зростання ролі цифрової економіки в світовому господарстві. Світова пандемія стала своєрідним поштовхом для переходу на цифру не тільки великих, а й дрібних підприємців. В свою чергу, такі зміни приводять до ланцюгової реакції: в суспільстві – зростає безробіття, підвищуються вимоги до інтелекту, в державі – виникає потреба в переосмисленні підходів до оподаткування з-за підвищення темпів автоматизації виробництв.

Цифрові технології забезпечать повну «видимість» всіх виробничих процесів, від проектування продукції до утилізації або повторного використання сировини, отриманої в кінці життєвого циклу виробу. Знання того, що станеться на будь-якому етапі життєвого циклу виробу, дасть

можливість безперервно змінювати продукцію, робити її під окреме замовлення без переналадок та інвестицій. Відбудеться перехід від масового виробництва типових виробів до масового виробництва індивідуальних виробів, що враховують побажання замовника.

Промисловість – це лише одна зі сфер діяльності сучасного суспільства, направлена на задоволення його потреб. Але в інших сферах ситуація подібна, або майже подібна. Розвиток мереж приводить до скорочення реального сектору торгівлі за рахунок переходу на використання методів продажу через інтернет. Активний ривок в розвитку електромобілів приведе до того, що буде сформовано систему автоматичної логістики. І таких прикладів можна наводити велику кількість. В свою чергу світова пандемія виступає в якості допоміжного чинника, який дозволяє усвідомити суспільству те, що такий шлях, можливо і не правильний, але відповідає викликам сьогодення. Адже дозволяє ізолювати індивідуумів та сприяти боротьбі з розповсюдженням вірусних інфекцій.

В свою чергу вплив цих двох чинників спричинить глобальні зміни в формах і характері праці, в системі трудових відносин на ринку праці.

Песимісти припускають, що зміни характеру праці будуть носити непередбачуваний характер. Масове звільнення людей може обрушити економічну основу соціальної системи. А нерівність, яка поглиблюється (не тільки матеріальна, але також цифрова та технологічна), багата самими руйнівними наслідками. Хоча було б помилкою стверджувати, що ситуація до пандемії характеризувалася повною передбачуваністю. Ілюстрацією цього є дані, які наводяться Н.А. Банько (табл. 1).

Таблиця 1

Співвідношення найбільш затребуваних сфер професійної діяльності в Україні

Сфера професійної діяльності	Попит на ринку, (% у загальному попиту працівників)	Випускники з дипломами (частка серед усіх студентів)
Економіка та управління	13,7	31

Гуманітарні науки	3	20
Металургія, машинобудування	7,6	3
Енергетика та електротехніка	2,7	3

[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 65]

Тобто не зважаючи на державну політику зайнятості, ринок праці не зміг вплинути на усталену практику навчальних закладів, засвідчив нездатність їх швидко перебудовуватися під запити ринку. І лише стресова ситуація, яка була викликана пандемією, привела до формування розуміння необхідності змін.

Оптимісти ж нагадують, що і до особливостей попередніх промислових революцій люди поступово пристосувалися і знайшли себе в інших сферах діяльності. Ямщики стали водіями автомобіля, друкарки освоїли комп'ютерні навички і так далі. Попри все, споживання не зупинилося, а ринок праці зростає. Яскравий приклад цих тенденцій наводить Н.А. Бровко – щодо змін в сільському господарстві США. За словами автора на початку ХІХ століття люди, зайняті в цій сфері в США становили 90% робочої сили, сьогодні їх частка на ринку не перевищує 2% [0, с. 168]. Додомо, що таке різке скорочення відбулося відносно гладко, без особливих соціальних хвилювань або масового поширення безробіття.

Зрозуміло, що цифрова трансформація настає не відразу. Так автори «Аналітичного звіту щодо професійно-кваліфікаційного прогнозування в Україні» прогнозували, що зайнятість у секторах J «Інформаційні технології і комунікації» та P «Освіта» знижуватиметься до 2020-2025 р. (табл. 2)

Таблиця 2

Прогноз зайнятості в Україні за секторами економіки 2011-2025 рр., % до 2015 р.

Сектор	2020 рік	2025 рік
Сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство	121,1	130,6
Виробництво	109,3	119,1
Будівництво	98,6	101,1
Інформаційні технології та комунікації	93,4	89,8
Освіта	94,9	94,0

[Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Подібних досліджень досить багато, наприклад, «Оцінка попиту на професії, які затребувані на ринку праці» **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Проте події 2020 року повністю перекреслюють результати таких прогнозувань. Це свідчить і про те, що вплив цифрової трансформації починає все більше відчуватися вже сьогодні. Про це свідчить зростання попиту на ринку праці на одні професії та скорочення на інші. Окремим проявом цього є і поява на ринку праці нових професій. Так, наприклад, М.І. Борисенко вважає, що така ситуація відповідає існуючій тенденції, за якій «протягом 10 років зникає близько 5000 професій і майже стільки ж виникає нових» **[Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 150]**. Вчений для прикладу називає професії, про які ще декілька десятків років ніхто не знав: андеррайтер, девелопер, коуч, мерчендайзер, модератор, рекрутер, логіст, копірайтер, спічрайтер, медіапланер, баєр, шопер, тренд-хантер, тренд-вотчер, ком'юніті-менеджер, гейм-дизайн, бізнес-тренер. Слід додати, що багато з цих професій за своїм життєвим циклом перебувають у фазі активного зростання і ще декілька десятків років попит на них лише зростатиме. Водночас зазначимо, що переважна більшість наведених вище професій пов'язана з інформацією. Однак це не виключає змін у реальному секторі.

Ф.М. Брегіда наводить перелік нових професій, які виникли останніми роками в автомобільному транспорті: інженер-мехатронік автомобільної холодильної та обігрівальної техніки, експерт із питань перевірки придатності КТЗ до експлуатації, мехатронік високовольтного обладнання КТЗ, мехатронік-ремонтник систем живлення, мехатронік із ремонту, менеджер (управитель) із перевезень [0].

В різних інтернет-виданнях пророкують зростання попиту на:

1) антикризових менеджерів (компаніям гостро потрібні експерти, здатні провести аналіз бізнесу, виявити сильні і слабкі сторони, побудувати антикризовий план і реалізувати його; такі співробітники можуть працювати

в компаніях як зовнішні експерти, інтерім-менеджери або в іншому форматі);

2) експертів з HR-трансформації (бізнесу знадобляться експерти, які зможуть зорієнтувати компанії в мінливому середовищі і які здатні скласти план дій: яких співробітників звільняти, яких - наймати, чому навчати персонал, які організаційні схеми використовувати для організації праці в нових умовах і які IT-рішення застосовувати для підтримки цих схем);

3) експертів з Big Data (зростання банків даних призведе до потреби у спеціалістах, які вміють працювати з масивами даних);

4) продуктових дизайнерів (будуть затребувані фахівці, здатні розуміти потреби користувачів, які вміють поєднувати творчий і інженерний підхід і пропонувати нестандартні рішення);

5) організаторів VR/AR-трансляцій (Zoom відразу став рятівником комунікацій в бізнесі, освіті та інших галузях. У підсумку в майбутньому - концерти і спектаклі ми зможемо дивитися, не виходячи з дому). Зауважимо, що це певний шанс для підприємств в культурній сфері, які за час, коли в Україні оголошено карантин, мають усвідомити необхідність змін, сформувані відповідні концепції та зробити перші кроки; рекрутингових компаній, які мають завчасно переключитися на нові професії на ринку праці, проаналізувати ринок, вивчити попит та пропозицію; працівників, які мають можливість почати перенавчання з метою підвищення своїх можливостей для віддаленої праці та фрілансу;

б) операторів call-центру (ця професія буде забезпечувати зв'язок між користувачами практично у всіх галузях);

7) помічників з догляду (пандемія коронавірусу може завдати шкоди здоров'ю людей похилого віку і пацієнтів з хронічними захворюваннями. В результаті може вирости попит на соціальних працівників, які допомагають вести домашнє господарство, доглядальниць, нянь).

Міжнародна тренінгова компанія Guthrie-Jensen недавно опублікувала дослідження про актуальні професії 2020 року [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Воно було засноване на аналізі світової економіки, а не

економіці конкретної країни, а також на можливих варіаціях посткоронавірусного розвитку. На підставі порівняння з даними популярності професій в 2018 р. нами було складено відповідну таблиці (табл. 3), з якої можна зрозуміти зміну пріоритетів в 2020 р. порівняно з 2018 р.

Таблиця 3

Порівняння популярності професій в 2018 та 2020 рр.

2018 рік	Рейтинг	2020 рік
Фахівці з інжинірингу	1	Аналітик даних
ІТ-фахівці	2	Медичні фахівці, фізіотерапевти
Лікарі	3	Фахівці з продажу та маркетингу
Фахівці в сфері туризму	4	Клієнтські менеджери
Логісти	5	Консультанти з менеджменту підприємств
Екологи	6	Розробники програмного забезпечення та програмісти
Хіміки, енергетики	7	Ветеринари
Нано-технологи	8	Творці і дизайнери продуктів
Сервіс-спеціалісти	9	Вчителі, викладачі, репетитори, тренери
Журналісти, іміджмейкери	10	Бухгалтери та аудиторі

Власна доробка автора на основі джерел **[Ошибка! Источник ссылки не найден.; Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

В будь-якому разі атлас професій зміниться вже в недалекому майбутньому: велика кількість професій зникнуть, проте з'являться нові професії: ІТ-генетики, мультивалютні перекладачі, віртуальні адвокати, космогелогі, кібердослідники. У зв'язку з цим на ринку праці підвищуються вимоги до наступних ключових компетенцій:

1. Цифрові: зростання вимог не тільки до цифрових навичок, а й до креативності, критичного мислення, навичок в галузі математичних наук.
2. Соціально-поведінкові: толерантність, висококультурні здатності.
3. Когнітивні: «емоційний» інтелект, самоорганізованість.

Окрім того, серед найбільш затребуваних навичок існує потреба в: системному мисленні; екологічному мисленні; програмуванні,

робототехніці, штучному інтелекту; роботі в умовах невизначеності; міжгалузевій комунікації; клієнтоорієнтованості та роботі з людьми; управлінню проектами; мультикультурності та багатомовності.

В Україні, яка поступово втягувалася в світові процеси цифровізації, світова пандемія 2020 р. у зв'язку з поширенням COVID-19 різко загострила проблеми недостатньої уваги держави в цій сфері. Проте не готовим виявився і ринок, який має працювати з мінімальним втручанням держави. Так, наприклад, критичним станом характеризується ситуація з сучасною освітою. В результаті запровадження карантинних заходів початкова, середня та вища освіта була змушена постати перед викликом дистанційного навчання. І якщо серед вищих навчальних закладів проблема досить швидкими темпами вирішується, що пов'язано зі значною кількістю чинників (автономність ВНЗ, більша «продвинутість» в сфері використання інформаційних технологій, досить тривалий час використання технологій самопідготовки студентів тощо), то в середній та початковій школі настала криза. У підсумку, значна кількість вчителів змушена самотужки в екстрених умовах долати прогалини в знаннях персонального комп'ютера, інтернет-технологій та намагатися власноруч адаптувати технології навчання до дистанційних умов. При цьому на рівні держави зусиль щодо подолання цієї проблеми недостатньо.

Водночас можна однозначно прогнозувати, що вже в найближчому часі у вищих навчальних закладах країни виникнуть курси щодо вивчення методики та технологій дистанційного навчання та платформ для дистанційної роботи тощо. Можливо навіть з'являться тьютори, під якими розуміють персональних наставників, які допомагають отримувати конкретні навички і підвищувати кваліфікацію як молодим, так і зрілим людям незалежно від сфери їх діяльності.

За останні 5 років затребуваність цієї професії стрімко зросла на тлі прояви масового інтересу до онлайн-навчання та підвищення кваліфікації. В умовах карантину в Україні та світі потреба у ній підскочила в декілька разів.

Сучасний тьютор - це викладач, який працює зі своєю аудиторією в онлайн-режимі, саме його робота супроводжує освітній процес «від і до»: десь він контролює, десь підтримує, десь мотивує.

Проблема пандемії ставить під велике питання майбутнє туризму. З іншої сторони вирішення цієї проблеми породжує професію організатора віртуальних туристичних турів. В бізнесі така професія трансформується у творця віртуальних ділових турів, суть якої у тому, щоб клієнт міг познайомитися з тим або іншим продуктом в режимі онлайн.

Суть професії цифрового куратора - допомагати громадянам налаштувати їх віртуальне середовище, в тому числі користуватися онлайн-банкінгом і телемедициною, брати участь в дистанційних нарадах. В окремих країнах для цієї кваліфікації вже затверджений професійний стандарт. Найближчим часом режим ізоляції збільшить попит на цифрових кураторів.

Незабаром можна очікувати також «розквіт» логістичних професій. Мова не просто про доставку їжі, а про розробку нових схем циркулювання товарів і носіїв послуг.

По новому слід поставитися до явища так званих тимчасових професій. Так, наприклад, пандемія спричинила у світі та в Україні підвищений попит на фахівців з комунікацій в сфері охорони здоров'я, аналітиків медичних даних, організаторів програм соціальної допомоги в умовах надзвичайної ситуації, лаборантів та техніків, медичних сестер. Коли епідемія піде на спад, потреба в таких фахівцях стане зменшуватися.

У вітчизняних компаніях, які в березні та квітні намагаються підтримувати робочі процеси, відправивши співробітників по домівках, власники і топ-менеджери рано чи пізно замисляться, чи має сенс повертати співробітників в офіси після закінчення епідемії? У зв'язку з цим можна прогнозувати, що епоха великих офісів закінчилася: компанії в різних країнах, в тому числі в Україні, вирішать, що до пандемії витрачали на оренду офісних площ занадто великі кошти. В офіс повернуться

найнеобхідніші співробітники, інші продовжать працювати з дому, перейдуть на фріланс або на часткову зайнятість.

Слід також враховувати і той факт, що пандемія спричинила закриття кордонів. Опинившись в добровільній ізоляції від глобальних виробничих ланцюжків, Україна зіткнулася з реальною загрозою національній безпеці. Проте вона в змозі виробляти все необхідне для себе. Раніше можна було концентруватися на виробництві окремих продуктів або надання послуг. У зв'язку з карантинними заходами багато життєво необхідних товарів стало неможливо закупити за кордоном. Тобто потрібно налагоджувати виробництво у себе. Це означає, що на ринку праці в найближчому майбутньому буде спостерігатися тенденція до підвищення попиту на окремі професії. Аналогічно можна вести мову і про ускладнення реалізації продукції як в самій Україні так і експорту її за кордон. У підсумку фермери Херсонщини та інших регіонів України отримують значні збитки, оскільки зменшено споживання, закриті оптові ринки, обмежено перетин кордону з продукцією. Овочі та ягоди викидаються на сміттєзвалища, транспортні шляхи обмежені. Складнішими є наслідки в більш далекій перспективі, адже фермери усі грошові кошти вклали в майбутній урожай, досить часто ці кошти пов'язані з необхідністю сплати за них відсотки в банках. Втрата врожаю веде до відсутності виручки, а значить неповернення кредитів, появою штрафних санкцій. Страхування в Україні розвинуте досить слабо, а дії держави щодо підтвердження форс-мажорних обставин, що дало б змогу послабити кредитний тиск, майже не проводяться. Це тягне ланцюгову реакцію. В перспективі можна очікувати значне вивільнення працівників сільського господарства.

Пандемія спричинила ізоляцію населення, що, в свою чергу, привело до збільшення часу перебування в соціальних мережах. У підсумку можна прогнозувати підвищення попиту на маркетологів в соціальних медіа (SMM), на яких буде покладено обв'язок створення, розкрутки та наповнення інформацією груп і акаунтів в соціальних мережах (SMM); поширення

інформації в тематичних спільнотах, форумах; розробка і реалізація SMM-кампаній в Інтернеті. Окрім того, зросте попит на спеціалістів з юзабіліті - фахівців, які займаються проектуванням і дослідженням призначених для користувача інтерфейсів. Сюди ж можна віднести і Gui-дизайнерів - дизайнерів інтерфейсів та UX-дизайнерів - дизайнерів сайту з точки зору користувача, які дозволяють користувачу налагодити ефективну взаємодію з системою - сайтом, програмою, електронним пристроєм. Вже сьогодні спостерігається підвищення попиту на маркетологів e-commerce - спеціалістів в галузі електронної комерції, які розуміють механізм процесу «зробити покупку, провести платіж, прийняти участь в аукціоні не відходячи від комп'ютера, якщо тільки він підключений до Інтернету» не з точки зору користувача, а з точки зору компанії, що надає таку можливість.

В свою чергу зросте залежність від мережі інтернет, що підвищить актуальність професії психолога і приведе до необхідності переорієнтування їх на цей ринок. Інтернет-булінг приведе до виникнення професії працівника соціальної адаптації, який допомагає впоратися з шокним станом і вийти з депресії, якщо людина була травмована в інтернеті якимось повідомленням або висловлюванням. Можливим видається навіть виникнення професії наглядача чи куратора за правомірністю дій у інтернет-мережі, на яких буде покладено обов'язок виявляти, контролювати та усувати порушення законодавства щодо дотримання прав та свобод, тощо.

Перехід багатьох компаній в мережу інтернет приведе до зростання потреби в фахівцях з інформаційної безпеки, які займаються розробкою охоронних систем для різних комунікаційних мереж і електронних баз даних, тестують і вдосконалюють власні і сторонні розробки, щоб уникнути ризиків витоку відомостей, що становлять державну або комерційну таємницю, конфіденційну інформацію. Також можна прогнозувати, що зростання обсягів даних приведе до актуалізації професії розробника хмарних рішень - спеціаліста зі створення та оптимізації роботи середовища для зберігання і обробки інформації.

В свою чергу зростання електронних технологій приведе до виникнення на ринку такої професії, як ІТ-євангеліст - спеціаліст, що професійно займається пропагандою в сфері інформаційних технологій. ІТ-євангеліст просуває технології і продукти шляхом написання статей, ведення блогів, проведенням семінарів і вебінарів, демонстрацій і презентацій, веденням переговорів. Ця спеціальність вимагає як навичок продажів і володіння технологіями просування товарів або послуг, так і вміння переконувати потенційного покупця або користувача, змінюючи його погляди і змушуючи переходити від старих стандартів до нових.

Не можна оминати увагу і на ті професії, які можуть зникнути. На ринку праці під час пандемії зафіксовано падіння попиту на працівників готельного та ресторанного бізнесу: кухарів, офіціантів, адміністраторів, охоронців і прибиральників. Серед самих незатребуваних професій також стали event-менеджери, офіс-менеджери, покоївки, секретарі та фітнес-тренери.

Висновки. Розвиток цифрових технологій змінює ринок праці за рахунок ліквідації одних професій та підвищення попиту на інші. Світова пандемія 2020 р. у зв'язку з поширенням COVID-19 проявила значні проблеми окремих країн, у тому числі й України, на шляху до переходу на цифрові технології. З іншої сторони вона підтвердила, що шлях до цифровізації є єдино правильним в сучасних умовах. Розуміння цих проблем на державному рівні дозволить уникнути значних потрясінь на ринку праці, зменшити безробіття та створити базис для вирішення соціальних проблем в майбутньому. Саме тому вивчення тенденцій нових професій на ринку праці відіграє таке важливе значення для майбутнього. Дозволить підготуватись завчасно до можливих проблем, які можуть виникнути на шляху подальшого розвитку суспільства. У зв'язку з цим видається за доцільне розробити та прийняти державну стратегію розвитку ринку праці на період 2021-2030, в якій передбачити виникнення можливих професій, закласти відповідні кошти для переорієнтації навчальних закладів, розробити відповідні платформи для

створення можливостей віддаленої роботи державного апарату, розробити заходи зменшення безробіття шляхом створення нових робочих місць онлайн, активізувати роботу з поширенням охопту мережею інтернет населених пунктів в Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

Стаття в журналі, газеті

Брегіда Ф.М. Нові професії для підтримки прогресу автомобільного транспорту / Ф.М. Брегіда, В. В. Мержиєвський, Т. М. Яценко // Автошляховик України. 2015. № 5. с. 2-4.

Бровко Н.А. Цифровая трансформация ЕАЭС: новые компетенции работников и новые профессии / Н.А. Бровко Алтайский вестник Финансового университета. 2018. № 3. с. 164-172.

Борисенко М.І. Нові професії нові можливості / М.І. Борисенко Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. 2014. № 1. с. 149-154.

Банько Н.А. Соотношение спроса и предложения на рынке труда / Н.А. Банько Символ науки.2016. №9. с. 63-65.

Електронні ресурси

Аналітичний звіт щодо професійно-кваліфікаційного прогнозування в Україні. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitichni-materialy/2-analitichniy-zvit-shchodo-profesiyno-kvalifikatsiynogo-prognozuvannya-v-ukraini.pdf> (Дата звернення 14.06.2020)

Оцифровались Мир стоит на пороге новой промышленной революции. Что может помешать этому. <https://lenta.ru/articles/2019/12/24/industry/> (Дата звернення 14.06.2020)

Оцінка попиту на професії, які затребувані на ринку праці. http://kiis.com.ua/materials/pr/20151230_PROON/Report_Employment_KIIS_final_ukr.pdf (Дата звернення 14.06.2020)

Самые востребованные профессии в мире https://www.profguide.io/article/samie_vostrebovannie

[professii_v_mire_2016.html](#) (Дата звернення 14.06.2020)

Skills of the Future: 10 Skills You'll Need to Thrive in 2020 [Infographic]
<https://guthriejensen.com/blog/skills-future-2020-infographic/> (Дата звернення 14.06.2020)

REFERENCES:

1. Analytical report on professional qualification forecasting in Ukraine. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitichni-materialy/2-analitichniy-zvit-shchodo-profesiyno-kvalifikatsiynogo-prognozuvannya-v-ukraini.pdf> [in Ukrainian].
2. Banko N.A. (2016). The ratio of supply and demand in the labor market. *Symbol of science*, 9, 63-65 [in Ukrainian].
3. Borisenko, M.I. (2014) New professions - new opportunities. *Problems of social work: philosophy, psychology, sociology*, 1, 149-154. [in Ukrainian].
4. Bregida, F.M., Merzhievsky, V.V, Yashchenko, T.M. (2015). New professions to support the progress of road transport. *Motorway of Ukraine*, 5, 2-4. [in Ukrainian].
5. Brovko, N.A. (2018). Digital transformation of the Eurasian Economic Union: new competencies of workers and new professions. *Altai Bulletin of the Financial University*, 3, 164-172. [in Ukrainian].
6. Digitized The world is on the verge of a new industrial revolution. What can prevent this? Retrieved from: <https://lenta.ru/articles/2019/12/24/industry/> [in Russian].
7. Assessment of demand for professions that are in demand in the labor market.. Retrieved from: http://kiis.com.ua/materials/pr/20151230_PROON/Report_Employment_KIIS_final_ukr.pdf [in Ukrainian].
8. The most popular professions in the world 2018. Retrieved from: https://www.profguide.io/article/samie_vostrebovannie_professii_v_mire_2018.html [in Russian].
9. Skills of the Future: 10 Skills You'll Need to Thrive in 2020. Retrieved from:

<https://guthriejensen.com/blog/skills-future-2020-infographic/> [in English].